

स्वस्त्यात्रेयः। विश्वे देवाः, ४, ६-७ इन्द्रवायू, ५ वायुः। १-४ गायत्री, ५-१० उष्णिक्, ११-१३ जगती
त्रिष्टुप्, १४-१५ अनुष्टुप् ।

अग्ने सुतस्य पीतये विश्वैरूमेभिरा गहि। देवेभिर्हव्यदातये ॥ ५.०५१.०१

अग्ने- पावक सर्वभूतहितकृतो । सुतस्य पीतये- रसानुभूतये । विश्वैः- सर्वैः । ऊमेभिः- रक्षकैः ।
देवेभिः- देवैः । हव्यदातये- हविर्दानाय । आ गहि- आगच्छ ॥१॥

ऋतधीतय आ गत सत्यधर्माणो अध्वरम्। अग्नेः पिबत जिह्या ॥ ५.०५१.०२

ऋतधीतयः- हे सत्यबुद्धयः । सत्यधर्माणः- अवित्रधर्मयुक्ता देवाः । अध्वरम्- ध्वररहितकर्म ।
आगत- आगच्छत । अग्नेः । जिह्या- ज्वालया । पिबत- अनुभवत ॥२॥

विप्रेभिर्विप्र सन्त्य प्रातर्यावभिरा गहि। देवेभिः सोमपीतये ॥ ५.०५१.०३

प्रातर्यावभिः- प्रातरागमनशीलैः । विप्रेभिः- मेधाविभिः । विप्र- मेधाविन् । सन्त्य- साधो । देवेभिः-
देवैः । सोमपीतये- रसानुभूतये । आ गहि- आगच्छ ॥३॥

अयं सोमश्चमू सुतोऽमन्त्रे परि विच्यते। प्रिय इन्द्राय वायवे ॥ ५.०५१.०४

अयम्- एषः । प्रियः । सोमः- रसः । चमू सुतः- निष्पन्नः । इन्द्राय- ईशनाधिदैवताय । वायवे-
प्राणाधिदैवताय । अमन्त्रे- पात्रोपलक्षिततदुपलब्धिस्थाने । परि विच्यते- पूर्यते ॥४॥

वायवा याहि वीतये जुषाणो हव्यदातये। पिबा सुतस्यान्धसो अभि प्रयः ॥ ५.०५१.०५

वायो- प्राणाधिदैवत । प्रयः- हव्यम् । अभि- अभिलक्ष्य । वीतये- भोगाय । हव्यदातये-
हव्यदानाय । जुषाणः- प्रीतः सन् । आ याहि- आगच्छ । सुतस्य- निष्पन्नम् । अन्धसः- रसम् ।
पिब- अनुभव ॥५॥

इन्द्रश्च वायवेषां सुतानां पीतिर्महथः। ताञ्जुषेथामरेपसावभि प्रयः ॥ ५.०५१.०६

इन्द्रश्च वायो- इन्द्रवायू। एषाम्- एतेषाम्। सुतानाम्- रसानाम्। पीतिम्- अनुभूतिम्। अर्हथः।
अरेपसौ- अदोषौ। तान्। जुषेथाम्- सेवतम्। प्रयः- हव्यम्। अभि- अभिलक्ष्य आगच्छतम् ॥६॥

सुता इन्द्राय वायवे सोमासो दद्याशिरः। निम्नं न यन्ति सिन्धवोऽभि प्रयः ॥ ५.०५१.०७

इन्द्राय वायवे- इन्द्रवायुभ्याम्। दद्याशिरः- दधिमिश्रिता इत्याधिभौतिके। धारणासम्पन्ना
इत्याध्यात्मिके। सोमासः- रसाः। सुताः- निष्पन्नाः। प्रयः- अन्नरूपाः। सिन्धवः- नद्यः।
निम्नम्- प्रवणदेशम्। न- इव। अभि- युवामभिलक्ष्य। यन्ति- सरन्ति ॥७॥

सजूर्विश्वेभिर्देवेभिरश्विभ्यामुषसां सजूः। आ याह्यग्ने अत्रिवत्सुते रण ॥ ५.०५१.०८

विश्वेभिः- सर्वैः। देवेभिः- देवैः। सजूः- सङ्गतः। अश्विभ्याम्- प्राणेशनशक्तिभूताभ्याम्। उषसा-
प्रभात्या ज्ञानोदयदेवतया। सजूः। अग्ने। आ याहि- आगच्छ। अत्रिवत्-
अस्मदाचार्यभूताग्न्युपासकवत्। सुते- रसे। रण- रमस्व ॥८॥

सजूर्मित्रावरुणाभ्यां सजूः सोमेन विष्णुना। आ याह्यग्ने अत्रिवत्सुते रण ॥ ५.०५१.०९

मित्रावरुणाभ्याम्। सजूः- सङ्गतः। सोमेन- रसेन। विष्णुना- परमात्मना। सजूः। अग्ने। आ
याहि- आगच्छ। अत्रिवत्। सुते- रसे। रण- रमस्व ॥९॥

सजूर्आदित्यैर्वसुभिः सजूरिन्द्रेण वायुना। आ याह्यग्ने अत्रिवत्सुते रण ॥ ५.०५१.१०

आदित्यैः- अखण्डप्रकृतिजैः। वसुभिः- शरण्यैर्देवैः। सजूः- सङ्गतः। इन्द्रेण- ईशनाधिदैवतेन।
वायुना- प्राणाधिदैवतेन। सजूः। अग्ने। आ याहि- आगच्छ। अत्रिवत्। सुते- रसे। रण-
रमस्व ॥१०॥

स्वस्ति नो मिमीतामश्विना भगः स्वस्ति देव्यदितिरनर्वणः।

स्वस्ति पूषा असुरो दधातु नः स्वस्ति द्यावापृथिवी सुचेतुना ॥ ५.०५१.११

अश्विना- प्राणेशनशक्तिभूतावश्विनौ । नः- अस्मभ्यम् । स्वस्ति- क्षेमं कुरुताम् । भगः-
सौभाग्याधिदेवता । स्वस्ति । अदितिः- अखण्डप्रकृतिः । स्वस्ति । अनर्वणः- अप्रतिगतः । पूषा-
पोषकः सूर्यः । असुरः- प्राणदः । स्वस्ति । दधातु- यच्छतु । सुचेतुना- शोभनप्रज्ञे । द्यावापृथिवी-
द्यावापृथिव्यौ । नः- अस्मभ्यम् । स्वस्ति यच्छतम् ॥११॥

स्वस्तये वायुमुप ब्रवामहै सोम स्वस्ति भुवनस्य यस्पतिः ।

बृहस्पतिं सर्वगणं स्वस्तये स्वस्तये आदित्यासौ भवन्तु नः ॥ ५.०५१.१२

स्वस्तये- क्षेमाय । वायुम्- प्राणाधिदैवतम् । उप ब्रवाहमहै- वदामः । भुवनस्य यस्पतिः-
जगद्गोप्ता । सोमः । स्वस्ति । सर्वगणम्- गणपतिम् । बृहस्पतिम्- वाचस्पतिम् । स्वस्तये वदामः ।
स्वस्तये । आदित्यासः- अखण्डप्रकृतिजा देवाः । नः- अस्माकम् । भवन्तु- सन्तु ॥१२॥

विश्वे देवा नो अद्या स्वस्तये वैश्वानरो वसुरग्निः स्वस्तये ।

देवा अवन्तुर्भवः स्वस्तये स्वस्ति नो रुद्रः पातृंहसः ॥ ५.०५१.१३

नः- अस्माकम् । स्वस्तये । अद्य- इदानीम् । विश्वे देवाः- सर्वे देवाः । वैश्वानरः- सर्वभूतहितः ।
वसुः- शरण्यः । अग्निः । स्वस्तये । ऋभवः- सूर्यरश्मिभूताः । देवाः । स्वस्तये । अवन्तु- रक्षन्तु ।
नः- अस्माकम् । स्वस्ति । रुद्रः- वेगाधिदेवता । अंहसः- अघात् । पातु- रक्षतु ॥१३॥

स्वस्ति मित्रावरुणा स्वस्ति पथ्ये रेवति ।

स्वस्ति न इन्द्रश्चाग्निश्च स्वस्ति नो अदिते कृधि ॥ ५.०५१.१४

मित्रावरुणा- हे मित्रावरुणौ । रेवति- सम्पद्वन् । पथ्ये- सन्मार्गे । इन्द्रश्चाग्निश्च- हे इन्द्राग्नी ।
अदिते- अखण्डप्रकृते । नः- अस्मभ्यम् । स्वस्ति । कृधि- कुरु ॥१४॥

स्वस्ति पन्थामनु चरेम सूर्याचन्द्रमसाविव ।

पुनर्ददताघ्नता जानता सं गमेमहि ॥ ५.०५१.१५

सूर्याचन्द्रमसौ- सूर्याचन्द्रौ । इव । स्वस्ति- क्षेमकरम् । पन्थाम्- मार्गम् । अनु चरेम- अनुगच्छेम ।

पुनः । ददत- यच्छत । अघ्नता- अहिंसता । जानता- विदुषा । सं गमेमहि- सङ्गच्छेमहि ॥१५॥

Dr. Rangraji